

události

Rekonstrukce D1, den první. Na co si dát pozor během opravy nejvytíženější české dálnice ...15

Korunovační klenoty. Co o nich (ne)víte?

Na deset dní a pak zase schovat. Český poklad pokladů se u příležitosti zvolení nového prezidenta opět představí veřejnosti. Výstava je zdarma a po zkušenosti z minulých let očekávejte dlouhé fronty. Hradní brána se každý den uzavře tehdy, co čekající lidé zaplní prostor jižních zahrad. Klíčové bude poledne, kdy by se měla denní kapacita naplnit. Na koho se nedostane, může si prohlédnout třeba doprovodnou výstavu Svatovítského pokladu - po příštích deset dní za poloviční vstupné.

HISTORIE

SVATOVÁCLAVSKÁ KORUNA

Svým tvarem navazuje na předcházející koruny Přemyslovců i králů francouzských. Díly čelenky jsou nahoře propojeny dvěma oblouky. Na vrcholu koruny je umístěn zlatý křížek se safírovou kamejí, drahokamem zdobeným rytinou. Na vrcholu koruny je kříž, v němž je prý uložen trn z Kristovy trnové koruny.

ČELENKA
4 díly, každý měří 14,5 cm.

Průměr
19 cm

PEREL
20

SAFÍRŮ
19

RUBÍN
1
250 kt

Váha
2,4 kg

ZLATO VYSOKÉ RYZOSTI
21-22 kt

SPINELŮ
44

SMARAGDŮ
30

PŘEDNÍ STRANA

LEVÁ STRANA

PRAVÁ STRANA

ZADNÍ STRANA

Výška 19 cm

JABLKO
Pochází z poloviny 16. století. Bohatou výzdobu tvoří perly, červené spinely a modré safíry. Tepaný reliéf biblicky znázorňuje téma korunovace.
Výška 22 cm
18 kt
780 g

ŽEZLO
Je ozdobeno 4 pyrity, 5 rubíny a 62 křemeny. Mimořádně velký spinel je osazen na vrcholu žezla. Rukojeť je pokryta emailovými lístky, květy a větévkami a je po obou stranách zakončena okružím s řadou perel. Hlavice žezla je stylizována do tvaru květu a je osazena perlami a drahými kameny.
67 cm
18 kt
1013 g

ROUCHO
Korunovační plášť s hermelínem (kožešina z hranostaje), štóla, pás a manipul (část roucha) z červené látky se zlatě vytkaným vzorem byly pořízeny v první třetině 17. století jako součást souboru českých korunovačních královských a kurfiřtských textilií.

SVATOVÁCLAVSKÝ MEČ
Gotický meč, který byl zhotoven pravděpodobně v době Karla IV. současně se Svatováclavskou korunou. V horní části čepele je otvor, do kterého byl vložen ostatkový křížek, který se nedochoval. Nedochovala se ani zdobená zlatá pochva, která zmizela patrně někdy kolem roku 1420.

KŘÍŽ
Ostatkový kříž byl zhotoven po roce 1354. Do kříže byly vloženy ostatky Kristova umučení (dřevo kříže, trny, část houby, provazu a hřebu). Korpus kříže je ze zlatého plechu, zdobený vzácnými antickými a raně středověkými kamejemi.

KORUNOVACE SVATOVÁCLAVSKOU KORUNOU

Na přání Karla IV. jsou korunovační klenoty vystavovány jen při zvláštních příležitostech (korunovace a pohřby). Jen sedm českých králů nebylo korunováno Svatováclavskou korunou (Vratislav I., Vladislav I., Přemysl Otakar I., Václav I., Přemysl Otakar II., Václav II. a Jan Lucemburský).

- 1346** Karel IV. jako moravský markrabě nechal vytvořit Svatováclavskou korunu poté, co bylo v Praze založeno arcibiskupství.
- 1347-78** Za života Karla IV. byla koruna několikrát přepracována. Poslední úprava však byla provedena zřejmě ještě před Karlovou smrtí.
- 15. stol.** Václav IV. převezl korunovační klenoty na Karlštejn.
- 1420** Král Zikmund vyvezl klenoty ze země z důvodu vypuknutí husitské revoluce.
- 1436** Po skončení války a po svém návratu na český trůn vrátil Zikmund korunu zpět na Karlštejn.
- 1500** Král Vladislav Jagellonský vydal zemské zřízení, kterým zavazuje přísahou karlštejnské purkrabí, že budou chránit hrad i s korunou, klenoty a zemskými privilegii pod trestem smrti, ztráty cti a majetku a vyhnání potomků ze země.
- 1619** V době stavovského povstání 30. června byly korunovační klenoty z rozhodnutí direktorů převezeny na Pražský hrad.
- 1620** Po bitvě na Bílé hoře se prchající král Fridrich Falcký pokusil vyvézt korunu s ostatními klenoty ze země, byla však nakonec zanechána na pražské Staroměstské radnici a posléze vrácena na Pražský hrad.
- 1631** Během saského vpádu byly odvezeny do farního kostela v Českých Budějovicích. O dva roky později byly vráceny do Prahy.
- 1637** Byly tajně odvezeny do cisařské klenotnice ve Vídni z obav před útokem Švédů. Během uložení ve Vídni zřejmě došlo k záměně žezla a jablka. Současné žezlo a jablko vznikly pravděpodobně na objednávku Ferdinanda I.
- 1791** Klenoty byly přivezeny do Prahy při příležitosti Leopoldovy korunovace českým králem. Byly uloženy v bývalé sakristii v chrámu sv. Víta, současně Korunní komoře.
- 1866** Klenoty byly odvezeny do Vídně během prusko-rakouské války, následujícího roku však byly slavnostně navráceny zpět.
- 1938** 20. září byly klenoty před vypuknutím druhé světové války tajně převezeny do pobočky Národní banky v Žilině. Ukryt však nebyl bezpečný, proto byly 6. října odvezeny zpět do Prahy.
- 1941** 19. listopadu se nechal zastupující říšský protektor Reinhard Heydrich vyfotografovat s korunovačními klenoty na důkaz své moci.
- 1944** 11. února nechali Němci ukrýt klenoty před spojeneckými nálety zazděné ve sklepení Starého královského paláce. Po osvobození Prahy byly v květnu 1945 v pořádku vyzvednuty a navráceny do Korunní komory.
- 1966** Byla vytvořena kopie Svatováclavské koruny, která byla vystavena na světové výstavě Expo 1967 v Montrealu a poté i v Ósace, Moskvě, Leningradu, Budapešti a Lucemburku.
- 1979** Kancelář prezidenta republiky nechala vytvořit kopie i ostatních klenotů. Kopie jsou trvale vystaveny v historické expozici Starého královského paláce Pražského hradu.

11 VEŘEJNÝCH VÝSTAV

- 1929 – 1000 let od smrti sv. Václava
- 1945 – osvobození republiky
- 1955 – první spartakiáda
- 1958 – celostátní výstava archivních dokumentů
- 1968 – 50 let od vzniku Československa
- 1975 – 30 let od osvobození
- 1978 – 600 let od smrti Karla IV.
- 1993 – vznik České republiky
- 1998 – 80 let od vzniku Československa
- 2003 – 85 let od vzniku Československa, 10 let od vzniku ČR a zvolení Václava Klause prezidentem
- 2008 – 90 let od vzniku Československa a zvolení Václava Klause prezidentem

Korunovační klenoty jsou uznány jako Národní kulturní památka č. 2 (č. 1 je Pražský hrad). Uloženy jsou trvale na Pražském hradě, v Korunní komoře v chrámu sv. Víta, a také vystaveny mohou být jen na jeho území. O vystavení korunovačních klenotů má právo rozhodnout **výhradně prezident republiky**. Dvěře od komory, stejně jako pancéřová skřín na klenoty, mají **sedm zámků** a k jejich otevření a vyzdvižení klenotů se musí sejít sedm držitelů klíčů: prezident republiky, předseda vlády, arcibiskup pražský, předseda Poslanecké sněmovny PČR, předseda Senátu, děkan Metropolitní kapituly u sv. Víta a primátor hlavního města Prahy.

